

Det private forbrug under massivt pres - fremtiden usikker

Dagens tal for detailsalget viste et fald på 1,7 pct. fra august til september (sæsonkorrigeret). Dermed er det private forbrug iflg. AEs indikator under langt større pres end frygtet. AE og Vismændenes forslag om offentlige investeringer for yderligere 26½ mia. kr. over to år vil kunne redde ca. 20.000 stillinger og skabe mere tryghed blandt forbrugerne. Det er der brug for givet de kraftigt faldende huspriser og den hastigt voksende arbejdsløshed.

af Arbejdsmarkedsøkonom **Erik Bjørsted**

3. november 2009

Analysens hovedkonklusioner

- Detailsalget faldt med 1,7 pct. fra august til september 2009 (sæsonkorrigeret). Dermed er det private forbrug iflg. AEs indikator under langt større pres end ventet.
- Det private forbrug kommer med dagens tal sandsynligvis til at falde med mere end de 5 pct., som er spået i AEs prognose.
- De kraftigt faldende huspriser og den hastigt voksende arbejdsløshed øger usikkerheden blandt forbrugerne, hvilket får dem til at holde igen med forbruget og i stedet spare op.
- AE og Vismændenes forslag om offentlige investeringer for yderligere 26½ mia. kr. over to år vil redde ca. 20.000 stillinger. Det vil holde hånden under det private forbrug og samtidig kunne skabe tryghed blandt forbrugerne.

Kontakt

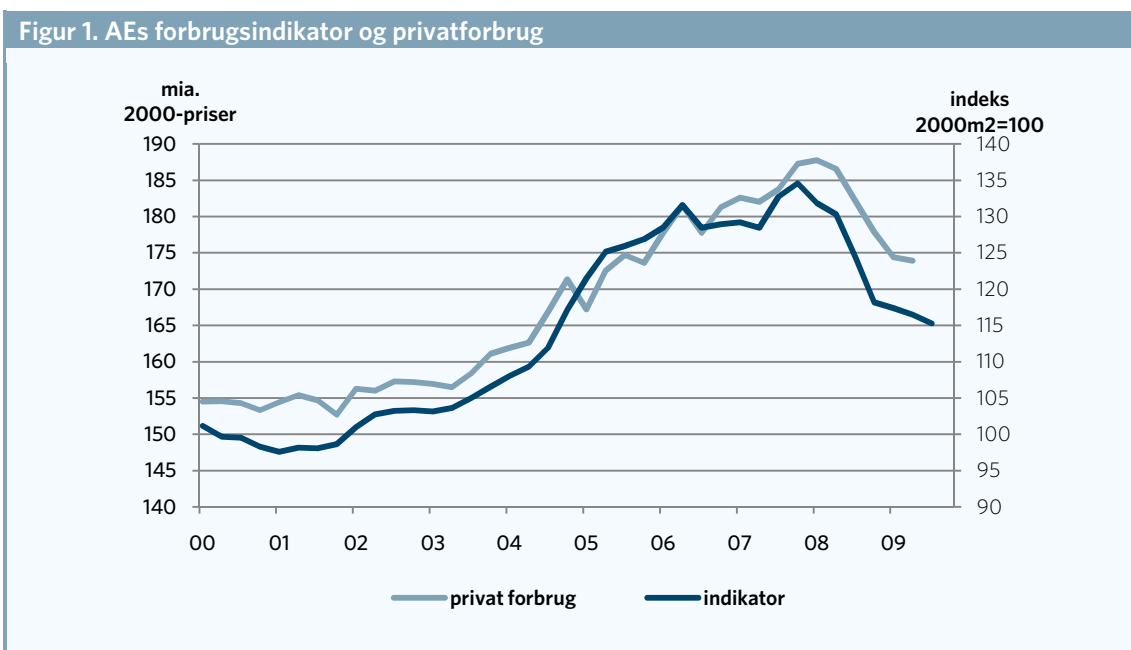
Arbejdsmarkedsøkonom
Erik Bjørsted
Tlf. 33 55 77 15
Mobil 27 68 79 50
eb@ae.dk

Presseansvarlig
Janus Breck
Tlf. 33 55 77 25
Mobil 40 61 34 38
jb@ae.dk

Det private forbrug har ikke nået bunden endnu

Det sæsonkorrigerede detailsalg er iflg. Danmarks Statistik faldet med 1,7 pct. fra august til september. Dagens tal er værre end forventet og sammen med nyregistreringen af biler peger AEs forbrugsindikator nu på et fald i det private forbrug i 3. kvartal 2009 på ca. 1 pct. I AEs seneste prognose, oktober 2009 forventede vi et nogenlunde uændret privat forbrug i 3. kvartal. AEs prognose pegede samtidig på, at forbruget for hele 2009 ville falde med 5 pct. Hvis det private forbrug falder med 1 pct. i 3. kvartal 2009, svarende til udviklingen i indikatoren, og skal faldet i det private forbrug ikke være større end 5 pct., kræver det en stigning på over 2½ pct. i 4. kvartal, hvilket kan blive svært at nå.

Figur 1 viser AEs forbrugsindikator og udviklingen i det private forbrug. Som det fremgår, har der historisk været en meget pæn sammenvariation mellem indikatoren og det private forbrug.

Anm.: Indikatoren er en vægtning af nyregistreringerne af biler i husholdningerne og mængdeindekset for detailomsætningen. Vægtene afspejler det relative forhold mellem forbruget af varer ekskl. energi og forbrugskomponenten "anskaffelser af køretøjer", som det opgøres i nationalregnskabet. September måned er fremskrevet ved en 2 pct. stigning i både detailomsætningsindeks og bilsalg. Den lodrette streg markerer overgangen fra nationalregnskabet 2. kv. 2009. Der er ikke taget højde for den fejl i detailomsætningsindekset Danmarks Statistik har fundet i juli 2008, da vi ikke kender revisionen.

Kilde: Danmarks Statistik og AE.

Faldet i det private forbrug er i høj grad et produkt af et fald i forbrugskvoten. Husholdningerne ventes i år og de kommende år at forbruge en betydelig mindre andel af deres disponible indkomst sammenlignet med tidligere år. Som vist oven for, afspejler faldet i forbrugskvoten i høj grad de faldende boligpriser, der formindsker husholdningernes formuer, og den stigende arbejdsløshed samt forventningerne om en fortsættelse af denne udvikling.

En række andre faktorer trækker dog også privatforbruget i en positiv retning. Den aftagende inflation har løftet reallønnen og styrket husholdningernes købekraft. Ligeledes vil skattelettelserne fra 2010 øge de disponible indkomster, men især for de rigeste.

Hertil kommer de faldende renter, der også styrker husholdningernes forbrugsmuligheder. Fortsat usikkerhed på finansmarkederne har dog holdt den rente, husholdningerne i praksis møder på en lang

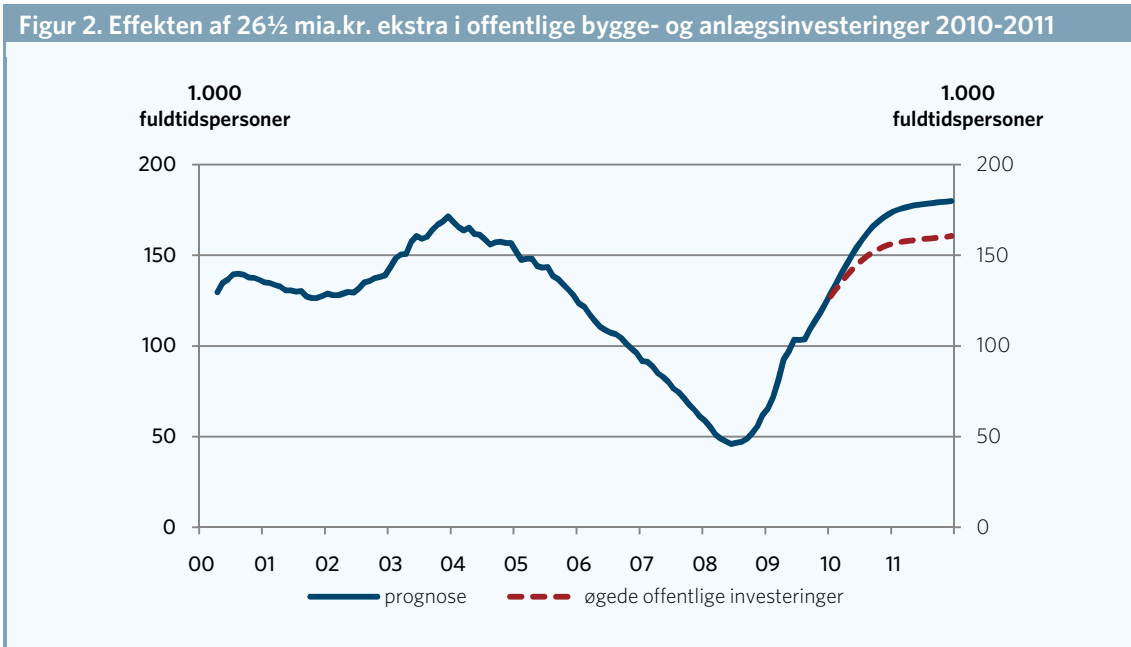
række områder, oppe, ligesom det forventes, at ikke alle husholdninger, der ønsker at låne, har mulighed for det. Effekten af de lavere renter ventes dog først for alvor at slå igennem fra næste år.

Endelig er der udbetalingerne af SP-opsparingen, som efter skat udgør 20-25 mia. kr. siden juni 2009. Indtil nu lader effekten af udbetalingerne vente på sig. Udbetalingerne har øget husholdningernes disponible indkomst, men de usikre tider med kraftigt faldende huspriser og hastigt stigende arbejdsløshed har gjort forbrugerne mere forsigtige. En anden forklaring kan være at SP-pengene bliver indsat på eksempelvis ratepensionskonti. Det er dog stadigvæk muligt, at udbetalingerne for alvor viser deres effekt i 4. kvartal 2009, men det er betænkeligt, at effekten af så store udbetalinger indtil videre lader vente på sig.

Offentlige investeringer kan tage toppen af udviklingen og skabe tillid

Fremrykning af offentlige investeringer er det mest effektive middel til at bekæmpe den aktuelle krise. Det er den mest direkte saltvandsindsprøjtning, man kan give økonomien. AE støtter vismændenes forslag om fremrykning af offentlige bygge- og anlægsinvesteringer for yderligere 26½ mia. kr. over de næste to år. Det vil mindske arbejdsløsheden med ca. 20.000 fuldtidspersoner. Det fremgår af figur 2.

Ved at mindske tabene af arbejdspladser falder det private forbrug ikke lige så meget, som det ellers ville have gjort, fordi flere beholder deres lønindkomst frem for at skulle på dagpenge eller kontanthjælp, og derudover skaber det mindskede jobtab mere sikkerhed blandt forbrugerne omkring deres jobsituation. Dermed falder forbrugskvoten heller ikke lige så meget, som den ellers ville have gjort.

Anm.: Det er forudsat, at beskæftigelseseffekten slår igennem på arbejdsløsheden 1 til 1, svarende til at arbejdsstyrken ikke ændres af initiativet. Kilde: AE pba. ADAM.